

Karel Schelle, Jaromír Tauchen (eds).

**ENCYKLOPEDIIE
ČESKÝCH
PRÁVNÍCH DĚJIN**

II. svazek

D–J

2016

Vzor citace:

SCHELLE, Karel – TAUCHEN, Jaromír (eds). *Encyklopedie českých právních dějin, II. svazek D–J*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 916 s. ISBN 978-80-7380-587-6 v koedici Ostrava: KEY Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-247-1.

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Encyklopedie českých právních dějin. II. svazek, D-J / Karel Schelle, Jaromír Tauchen (eds). -- Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. -- 916 stran

ISBN 978-80-7380-569-2 (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk ; soubor). --

ISBN 978-80-7380-587-6 (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk ; vázáno). --

ISBN 978-80-7418-238-9 (Key Publishing ; soubor). -- ISBN 978-80-7418-247-1

(Key Publishing ; vázáno)

34(091) * (437.3)

právní dějiny -- Česko

encyklopedie

34 - Právo [16]

Spoluvtvořcem Encyklopedie českých právních dějin je Evropská společnost pro právní dějiny - The European Society for History of Law - www.historyoflaw.eu

Jednotlivá věcná hesla byla recenzována členy vědecké rady.

© Karel Schelle, Jaromír Tauchen (eds). 2016

© Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 2016

© KEY Publishing s.r.o. 2016

ISBN 978-80-7380-587-6 (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk)

ISBN 978-80-7380-569-2 (Soubor - Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk)

ISBN 978-80-7380-562-3 (I. svazek - Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk)

ISBN 978-80-7418-247-1 (KEY Publishing)

ISBN 978-80-7418-238-9 (Soubor - KEY Publishing)

ISBN 978-80-7418-239-6 (I. svazek - KEY Publishing)

Redakční poznámka k II. svazku Encyklopedie českých právních dějin

Úvodem II. dílu Encyklopedie dovoďte několik redakčních poznámek.

Důležitým problémem při sestavování obsahu jednotlivých svazků bylo řazení hesel. Po celé řadě konzultací zvolili redaktoři při řazení hesel tento postup: 1. oficiální názvy zásadně neměnit; 2. obecně vžitá a ustálená názvy (viz například Mnichovská dohoda) rovněž zachovat; 3. v ostatních případech jsou hesla většinou řazena podle podstatného jména. Hesla jsou také seřazena abecedně, nicméně v některých výjimečných případech bylo, s ohledem k logickým návaznostem v rámci společné problematiky, přistoupeno k chronologickému řazení (například katastr tereziánský, před katastrem josefským, nebo v případě jazykových zákonů).

Dále by redaktoři Encyklopedie chtěli čtenáře upozornit na skutečnost, že na konci posledního svazku bude velmi obsáhlý soubor odkazovacích hesel (odkazy typu Ústava dubnová → Ústava Pillersdorfova) tak, aby čtenář měl maximální možnost jakékoli heslo co nejsnadněji najít.

Snahou redakce je, aby všechna hesla měla co možná nejvyšší vypovídací hodnotu, obsahovala co nejkomplexnější informace, odrazila tedy i poslední stav bádání v dané tematické oblasti. Koncepce i rozsah každého hesla byly plně ponechány na vůli jednotlivých autorů. Několikasetčlenný autorský kolektiv je tvořen badatelskými osobnostmi z oblasti práva, historie, ale i dalších vědních oborů jako je ekonomie, sociologie atd., kteří do textu vnášejí nejen své badatelské poznatky, ale svým přístupem při koncipování hesla, řazením argumentů a volbou terminologie i své osobní názory. Redaktoři ve snaze respektovat svobodu bádání a svobodu projevu, jakož i umožnit čtenářům přístup k pluralitě názorů, koncepci hesel nechali plně v režii autorů.

Za vědeckou a redakční radu Encyklopedie

Karel Schelle, Jaromír Tauchen

Obsah

Daně a poplatky	17
<i>Silvie Anderlová</i>	
Daně spotřební selektivní – akcízy	20
<i>Michal Radvan</i>	
Daň silniční	21
<i>Michal Radvan</i>	
Daň z nabytí nemovitých věcí	22
<i>Michal Radvan</i>	
Daň z nemovitých věcí	23
<i>Michal Radvan</i>	
Daň z přidané hodnoty	27
<i>Michal Radvan</i>	
Daň z příjmů	28
<i>Michal Radvan</i>	
Daňový poradce	31
<i>Dana Martinovičová</i>	
Darování	33
<i>Terezie Pilarová, Adam Talanda</i>	
Darování pro případ smrti	37
<i>Terezie Pilarová, Adam Talanda</i>	
Decenální reces (1748)	41
<i>František Stellner</i>	
Defenestrace	42
<i>Jiří Bílý</i>	
Defensoři	57
<i>Václav Valeš</i>	
Deklarace tříkrálová (1918)	59
<i>Karel Schelle</i>	
Deklarace washingtonská (1918)	61
<i>Karel Schelle</i>	
Dekret kutnohorský (1409)	62
<i>Jiří Bílý</i>	
Dekreta Břetislavova (1039)	67
<i>Vilém Knoll</i>	
Dekrety a kánony tridentského koncilu (1545–1563)	68
<i>Ignác Antonín Hrdina</i>	
Dekrety prezidenta republiky (1940–1945)	69
<i>Jan Kuklík</i>	

Dekrety protireformační (1649, 1650, 1651)	92
<i>František Stellner</i>	
Delikt ní odpovědnost právníckých osob	93
<i>Ivana Rabinská</i>	
Deputace dvorní (1742)	97
<i>František Stellner</i>	
Desky dvorské	98
<i>Tomáš Černušák</i>	
Desky zemské	100
<i>Jiří Bílý</i>	
Dědic nepominutelný	106
<i>Karel Schelle</i>	
Dědická poslušnost intestátní (do roku 1811)	111
<i>Antonín Sýkora</i>	
Dědická poslušnost intestátní (od roku 1811)	114
<i>Karel Schelle</i>	
Dědická poslušnost testamentární (do roku 1811)	120
<i>Antonín Sýkora</i>	
Dědická poslušnost testamentární (od roku 1811)	126
<i>Karel Schelle</i>	
Dědická substitute	139
<i>Martin Svoboda</i>	
Dědictví babenberské (1238)	153
<i>František Stellner¹⁵⁴</i>	
Dědictví korutanské	154
<i>František Stellner</i>	
Diplomatická akademie	156
<i>Cyrl Svoboda</i>	
Diplomatické mírové aktivity Jiřího z Poděbrad	157
<i>Jaroslav Boubín</i>	
Diplomatika	164
<i>Tomáš Krejčík</i>	
Direktorium „in cameralibus... tak jako in publico-politicis...“ (1792–1797)	166
<i>Christian Neschwara</i>	
Direktorium „in publicis et cameralibus“ (1749–1761)	168
<i>Christian Neschwara</i>	
Dogmatika právní	170
<i>Petr Osina</i>	
Dohoda clevelandská (1915)	171
<i>Štefan Kucík</i>	
Dohoda českého měšťanstva s představiteli české historické šlechty (1861)	175
<i>Pavel Cibulka</i>	
Dohoda filadelfská (1918)	176
<i>Ján Štefanica</i>	
Dohoda haagská (1625)	178
<i>František Stellner</i>	
Dohoda o srovnání víry (1525)	179
<i>František Stellner</i>	
Dohoda pittsburská (1918)	180
<i>Štefan Kucík</i>	
Dohoda Rudolfa I. Habsburského a Oty Braniborského (1278)	185
<i>František Stellner</i>	
(Domáci), dvorská a státní kancelář (1742–1848) ([Haus-,] Hof- und Staatskanzlei)	186
<i>Christian Neschwara</i>	
Dominikál	187
<i>František Stellner</i>	
Dražba (Aukce)	188
<i>Vlastislav Stavinoha</i>	

Družstevnictví	191
<i>Marie Hesková</i>	
Družstvo	200
<i>Ludmila Lochmanová</i>	
Držba	242
<i>Petr Bělovský</i>	
Držba nesvobodná	245
<i>Antonín Lojek</i>	
Dualizace monarchie (1848–1849)	249
<i>Martin Skaloš</i>	
Důchodková stráž	255
<i>Jaroslav Beneš</i>	
Důkazní prostředky (do roku 1848)	256
<i>Jaromír Slušný</i>	
Důkazní prostředky (od roku 1848)	264
<i>Petr Zarivnij</i>	
Dvorská komora (všeobecná) (<i>Allgemeine Hofkammer</i>) (do roku 1848)	268
<i>Christian Neschwara</i>	
Dvorská válečná rada a generální válečný komisariát (polovina 17. století – 1848), Deputace des Status publico-oeconomico-militaris (1697–1749)	272
<i>Christian Neschwara</i>	
Dvorské řády Českého království (1527, 1576)	274
<i>František Stellner</i>	
Dvorské sjezdy v české patrimoniální a stavovské monarchii	275
<i>Jiří Bílý</i>	
Dvouletý hospodářský plán (dvouletka) 1947–1948	280
<i>Martin Skaloš</i>	
Dvůr panovnický	289
<i>František Stellner</i>	
Řiřišovy zemědělské zákony (1946)	290
<i>Ladislav Hubenák</i>	
Edice právních pramenů	291
<i>Hana Pátková</i>	
Edikt Boleslava II. biskupu Vojtěchovi (992)	304
<i>Jan Škvrňák</i>	
Edikt restituční (1629)	305
<i>František Stellner</i>	
Edikt wormský (1521)	305
<i>František Stellner</i>	
Ekonomická tzv. Rozsypalova reforma	306
<i>Miroslav Londák</i>	
Ekonomická tzv. Šikova reforma	322
<i>Miroslav Londák</i>	
ELSA (Evropské sdružení studentů práva)	338
<i>Jan Kazda</i>	
Energetický regulační úřad (ERÚ)	339
<i>Petr Maule</i>	
Erb	340
<i>Jiří L. Bílý</i>	
Erbovník (erbovní měšťan)	341
<i>Marek Starý</i>	
Etnografie právní	344
<i>Petr Osina</i>	
Eurojust a ČR	345
<i>Zdeněk Tomáš</i>	
Europol a ČR	370
<i>Iva Petráčková</i>	

Evidence nemovitostí	375
<i>Karel Schelle, Vladimír Šmíd</i>	
Evidence obyvatel	386
<i>Karel Schelle, Vladimír Šmíd, Renata Veselá</i>	
Evropská soudní síť a ČR	410
<i>Martin Janků</i>	
Evropská společenství a ČSSR	411
<i>David Kolumber</i>	
Evropská unie a ČR	413
<i>Martin Faix</i>	
Evropská unie jako součást studia českých právních dějin	417
<i>Michal Tomášek</i>	
Evropské sdružení volného obchodu a ČR	433
<i>Martin Janků</i>	
Evropský hospodářský prostor a ČR	434
<i>Martin Janků</i>	
Evropský soud pro lidská práva a ČR	435
<i>Ema Tomšová</i>	
Evropský úřad pro boj proti podvodům a ČR	445
<i>Martin Janků</i>	
Exempční listiny	446
<i>Jan Škvrňák</i>	
Exportní ústav československý	447
<i>Bohumír Brom</i>	
Exteritorialita	452
<i>Pavel Bureš</i>	
Faleristika	454
<i>Jiří L. Bílý</i>	
Farní organizace	455
<i>Jitka Jonová</i>	
Farní přímus	457
<i>Jana Pavlíčková Hlebová</i>	
Federace československá (1969–1992)	457
<i>Karel Schelle</i>	
Federace česko-slovenská v normalizačních zákonech z prosince 1970	462
<i>Jozef Žatkuliak</i>	
Federalismus v pojetí Františka Palackého	485
<i>Karolina Adamová, Antonín Sýkora</i>	
Feudální rozdrobenost	488
<i>Jan Škvrňák</i>	
Feudum	490
<i>Karolina Adamová</i>	
Fideikomis (svěřenství)	492
<i>Jan Kober</i>	
Filosofie právní	504
<i>Jan Pinz</i>	
Finanční stráž	511
<i>Jaroslav Beneš</i>	
Frankfurtská unie (1744)	521
<i>František Stellner</i>	
Frankfurtský parlament a české země (1848–1849)	522
<i>František Stellner</i>	
Fransko-české vztahy (na přelomu 8. a 9. století)	523
<i>Miroslav Lysý</i>	
Frontex - Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států	
Evropské unie a Česká republika	524
<i>Linda Janků</i>	

Frýdlantsko	527
<i>Marek Starý</i>	
Fundamentální články (1871)	533
<i>Veronika Mojžišová</i>	
Genealogie	536
<i>Jiří L. Bílý</i>	
Habilitační patent (1811)	538
<i>František Stellner</i>	
Hejtman krajský	539
<i>Jiří Bílý</i>	
Hejtman zemský	541
<i>Marek Starý</i>	
Hejtmanství německých lén	548
<i>Marek Starý</i>	
Helsinský proces a Československo	549
<i>Martin Skaloš</i>	
Heraldika	563
<i>Jiří L. Bílý</i>	
Hermeneutika právní	565
<i>Lukáš Hlouch</i>	
Hlučínsko	570
<i>Ondřej Kolář</i>	
Hofmistr	574
<i>Jakub Razim, Jan Zelenka</i>	
Hofrychtář	575
<i>Jakub Razim</i>	
Holé platy	575
<i>Karolina Adamová</i>	
Homosexualita	576
<i>Denisa Šmídová, Iva Šmídová</i>	
Horní svoboda	596
<i>Ladislav Jangl</i>	
Horní zákon (1854)	603
<i>Ladislav Jangl</i>	
Horní zákon (1957)	615
<i>Vítězslav Urbanec</i>	
Horní zákonodárství (1918–1945)	616
<i>Vítězslav Urbanec</i>	
Hospodářská komora ČR	617
<i>Bohumír Brom</i>	
Hospodářský zákoník (1964)	627
<i>Karel Marek</i>	
Hradecký program (1947)	648
<i>Ladislav Hubenák</i>	
Hradní stráž	655
<i>Vlastislav Man</i>	
Hrdelní zločiny	660
<i>Jaromír Slušný</i>	
Hřbitovy	669
<i>Tomáš Kotrlý</i>	
Husákova vládní komise pro přípravu ústavního zákona o československé federaci (1968)	680
<i>Josef Žatkuliak</i>	
Husitský chiliasmus	703
<i>Jiří Bílý</i>	
Husitství	715
<i>Antonín Lojek</i>	

Husitští teoretikové a právní myšlení	731
<i>Jiří Kejř</i>	
Hymna jako státní symbol	734
<i>Ivana Dvořáková</i>	
Hypotéka	735
<i>Zuzana Filipová</i>	
Charta 77	739
<i>Petr Pithart</i>	
Chebsko	758
<i>Jaroslav Franc</i>	
Chudinská péče	766
<i>Martina Halířová</i>	
Chudinství	774
<i>Milan Hlavačka</i>	
Imunita poslanců a senátorů	785
<i>Eva Popelková</i>	
Imunity	787
<i>Nicolas Richard</i>	
Informatika právní	795
<i>František Cvrček</i>	
Iniciativa Aristide Brianda a ČSR	805
<i>Michal Babík</i>	
Inkolát	806
<i>Marek Starý</i>	
Inkorporace	812
<i>Marek Starý</i>	
Inkvizice	814
<i>Jaromír Slušný</i>	
Institut pro kriminologii a sociální prevenci	825
<i>Miroslav Scheinost</i>	
Instrukce pro horní úředníky	827
<i>Ladislav Jangl</i>	
Integrační snahy v Evropě a české země (do roku 1945)	831
<i>Karel Schelle, Ladislav Vojáček</i>	
Integrační snahy v Evropě a české země (od roku 1945)	844
<i>Karel Schelle</i>	
Integrovaný záchranný systém (IZS)	860
<i>Josef Vilášek</i>	
Interpol a ČR	864
<i>Anna Burešová</i>	
Interruptce	866
<i>Ilona Schelleová</i>	
Ius regale montanorum (1300–1305)	869
<i>Jiří Bílý</i>	
Jazykový zákon (1615)	873
<i>Karolina Adamová</i>	
Jazyková Stremayrova nařízení (1880)	874
<i>Pavel Cibulka</i>	
Jazyková Badeniho nařízení (1897)	875
<i>Pavel Cibulka</i>	
Jazykový zákon (1920)	876
<i>Michal Chorvát</i>	
Jednota českých právníků	878
<i>Stanislav Balík</i>	
Jednotné zemědělské družstvo	881
<i>Zdeněk Hrabá</i>	

Jitřní dar	900
<i>Antonín Lojek</i>	
Jorgeltník	901
<i>Karolina Adamová</i>	
Josefinismus	901
<i>František Stellner</i>	
Journal on European History of Law	902
<i>Jaromír Tauchen</i>	
Juris utriusque doctor	902
<i>Karel Schelle</i>	
JURISTIC	904
<i>Pavel Slípek</i>	
Justiční akademie	905
<i>Zdeněk Koudelka</i>	
Seznam autorů	906
Resume	912